

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 października 2020 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. K. jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej u płatnika składek D. (...), K. - Spółka Jawna podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresie od 1 stycznia 2018 r. oraz, że podstawa składek wynosi w miesiącach od stycznia 2018 r. do grudnia 2018 r. kwotę 2.665,80 zł w każdym miesiącu, od stycznia 2019 r. do grudnia 2019 r. kwotę po 2.859,00 zł w każdym miesiącu i od stycznia 2020 r. do września 2020 r. kwoty po 3.136,20 zł w każdym miesiącu. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ustalił, iż M. K. od 5 kwietnia 2002 r. jest (...) spółki jawnej (...), K. - Spółka Jawna. Tym samym jako wspólnik podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia uzyskania statusu wspólnika do dnia utraty tego statusu. Dalej organ rentowy podniósł, że z analizy dokumentów zaewidencjonowanych na koncie M. K. jako osoby ubezpieczonej w systemie informatycznym ZUS wynika, że od 30 września 2003 r. prowadziła działalność gospodarczą i w związku z tym podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu. W okresie od 1 października 2003 r. do 31 grudnia 2004 r. podlegała ubezpieczeniom jako wspólnik spółki jawnej. Od 1 stycznia 2013 r. do 30 kwietnia 2015 r. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu z uwagi na posiadanie innego tytułu do ubezpieczeń. Następnie zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego jako wspólnik spółki jawnej od 1 maja 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. Dokument (...) wyrejestrowujący z ubezpieczeń od 1 stycznia 2018 r. wnioskodawczyni przekazała dopiero 21 lutego 2020 r. Ponadto ZUS podał, że z analizy konta w systemie informatycznym wynika, że od stycznia 2018 r. na koncie wnioskodawczyni tworzą się klony dokumentów rozliczeniowych. Zakład wskazał, że od 1 stycznia 2018 r. wnioskodawczyni nie opłacała składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne z tytułu bycia (...) spółki jawnej (...), K. - Spółka Jawna. ZUS podał, że wobec powyższego wnioskodawczyni jest zobowiązana jako wspólnik spółki jawnej do złożenia dokumentów zgłoszeniowych od 1 stycznia 2018 r. oraz do opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne. Jednocześnie Zakład poinformował wnioskodawczynię, że od 1 czerwca 2020 r. jako wspólnik spółki komandytowej powinna podlegać obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu z uwagi na przyznanie świadczenia emerytalnego. Na dzień 19 października 2020 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym brak jest informacji o wykreśleniu D. (...), K. - spółka jawna.

(decyzja w aktach ZUS)

W odwołaniu od powyższej decyzji M. K. wniosła o jej zmianę poprzez ustalenie, że nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresie od dnia 1 stycznia 2018 roku, a także o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Argumentowała, że D. (...), K. - spółka jawna od dnia 1 stycznia 2018 roku faktycznie nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej. Podniosła, że pismami z 1 lutego 2017 r. G. K., A. K., D. K. działają jako wspólnicy w/w spółki jawnej złożyli na jej ręce oświadczenia o wypowiedzeniu umowy spółki ze skutkiem na koniec roku obrotowego tj. na dzień 31 grudnia 2017 r. Tym samym z tym dniem spółka jawna najpóźniej przestała funkcjonować i prowadzić jakąkolwiek działalność gospodarczą, choć faktycznie zaprzestała prowadzenia działalności już w 2015 r. Dodała, że między wspólnikami doszło do konfliktu co uniemożliwiło jej uzyskanie dokumentacji spółki, w tym związanej z brakiem aktywności spółki na polu prowadzenia działalności. Zaakcentowała, że wielokrotne próby likwidacji spółki nie przyniosły do chwili obecnej rezultatów wobec braku zgody byłych wspólników, co do osoby likwidatora oraz braku dokumentacji spółki. Odwołująca podkreśliła, że podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu bycia wspólnikiem spółki jawnej jest uzależnione od faktycznego prowadzenia działalności przez tę spółkę.

(odwołanie k. 3 -10)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, wskazując, że obowiązek ubezpieczenia społecznego wspólnika spółki jawnej

wynika wyłącznie z posiadania statusu wspólnika spółki prawa handlowego i nie pozostaje w związku z faktycznym prowadzeniem, lub nie, przez taką spółkę działalności gospodarczej. Dodatkowo ZUS podniósł, że istniała możliwość zawieszenia działalności przez spółkę.

(odpowiedź na odwołanie k. 43-44)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

D. (...), K. - spółka jawna z siedzibą w Ż. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 5 kwietnia 2002 r. i powstała w wyniku przekształcenia umowy spółki cywilnej w spółkę jawną. Zgodnie z umową z dnia 20 listopada 2001 r. wspólnikami tej spółki byli D. K., G. K., A. K., M. K..

(odpis z KRS k. 76-81)

Od 2010 r. do 2021 r. Spółka nie była właścicielem nieruchomości, ruchomości o znacznej wartości w tym samochodów, nie miała sklepów. Właścicielami nieruchomości w Ż., G. i K. były osoby fizyczne. Z dniem 31 grudnia 2010 roku Spółka wyrejestrowała wszystkich pracowników (11 osób). W tym okresie Spółka nie przynosiła dochodów.

(bezsporne; pismo k 121; bilanse; umowa spółki; akty notarialne; druki (...) P (...) k 122-181)

Sprawami spółki zajmował się D. K., który prowadził dokumentację i G. K., który zajmował się sprzedażą. Odwołująca faktycznie spółką się nie zajmowała, nigdy nie widziała dokumentów księgowych spółki. Spółka zajmowała się sprzedażą środków ochrony roślin i nawozów. Spółka miała bardzo dużo kontrahentów, były ich setki. Zaopatrywała dużo małych sklepów, w promieniu do 200 km.

(bezsporne; (zeznania świadka Ł. Ż. - e-prtokół z 21.09.2021r. od 00:24:54 do 00:41:25 k 116 i k 113-114)

Jak małżonkowie K. się rozstali zaczął się konflikt gdzieś od 2009 roku. Pani M. K. czasami przebywała w firmie, ale tylko towarzysko, nie zajmowała się sprawami Spółki. Spółka miała własny NIP, wspólnicy byli na własnych NIP-ach i do momentu funkcjonowania spółki do 2010 roku główna księgowa dbała o to, żeby składki za wspólników i za spółkę były zapłacone. Później, jak wspólnicy się rozeszli, to każdy miał płacić składki za siebie, mieli indywidualne NIP-y, księgowa ich nie rozliczała. Po 2010 roku księgowa składała tylko drobne deklaracje związane z opłatami za energię, telefon. Praktycznie od 2010 roku spółka (...) nie prowadziła żadnej działalności, tylko generowały się takie koszty jak energie, telefony, podatek od nieruchomości, leasing, który nie był przepisany. Firma już nie prowadziła żadnej produkcji, już nie handlowała.

W 2011 r wspólnicy nie podjęli decyzji o likwidacji spółki. Jeżeli chodzi o sprawy finansowe, urzędowe, ZUS-y itd. zajmował się tym D. K.. G. K. zajmował się handlem. W 2017 roku do M. K. dostały wypowiedzenia umowy spółki złożonego przez D. i A. K., po jakimś czasie dotarło też wypowiedzenie od G. K.. Dotyczyło to wypowiedzenia umowy spółki ze skutkiem na 1.01.2018 r. Na początku 2018 r M. K. otrzymała pismo z KRS, że D. K. chce ustanowić się likwidatorem. Skarżąca napisała pismo, że się nie zgadza z tym, żeby D. K. został likwidatorem i złożyła dokumenty do KRS, żeby ustanowić ją likwidatorem, jako ostatniego wspólnika spółki. W tym czasie spółka (...) już nie prowadziła działalności gospodarczej.

(zeznania świadka Ł. Ż. - e-prtokół z 21.09.2021r. od 00:24:54 do 00:41:25 k 116 i k 113-114; zeznania świadka M. P. - e-prtokół z 22.03.2022r. od 00:04:15 do 00:23:50 k 194 i k 192-193)

W dniu 1 lutego 2017 r. i 27 czerwca 2017 r. D. K., G. K. oraz A. K. złożyli oświadczenie o wypowiedzeniu umowy spółki jawnej ze skutkiem na koniec roku obrotowego 2017 r.

(bezsporne; oświadczenia k. 25-27)

Z dniem 1 stycznia 2018 r. na skutek rozwiązania umowy spółki na podstawie art. 58 § 1 pkt 5 k.s.h. spółka przeszła w stan likwidacji.

(odpis z KRS k. 80)

W dniu 28 czerwca 2018 r. D. K. złożył w Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego wniosek o ustanowienie likwidatora spółki.

(wniosek k. 30-34)

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego w sprawie XX Ns rej KRS (...) oddalił ten wniosek z powodu nie opłacenia zaliczki na poczet wynagrodzenia likwidatora.

(postanowienie k. 35-36)

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2020 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego w sprawie LD XX Ns-Rej. KRS (...) ustanowił D. K. jako jedynego likwidatora w spółce (...), K. - spółka jawna w likwidacji.

(postanowienie sądu k 48-49 i k 99-100; wypis z KRS k 97-98)

D. (...), K. - spółka jawna w likwidacji w Ż. złożyła deklaracje VAT-7 za miesiące styczeń – luty 2017 roku. Nie odnotowano złożenia innych deklaracji w latach 2017-2020

(informacja z Urzędu Skarbowego k 87-90)

Wnioskodawczynie w dniu 21.02.2020 roku złożyła dokument (...) wyrejestrowujący z ubezpieczeń od 1.01.2018 roku.

(okoliczność niesporna)

Spółka do dnia wyrokowania w dalszym ciągu jest wpisana do rejestru KRS, gdyż jej likwidacja nie została jeszcze zakończona.

(okoliczność niesporna)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych dokumentów i zeznań świadków, które nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności. Bezsprzecznie ze wskazanych dowodów wynika, że wnioskodawczynie w spornym okresie posiadała status wspólnika spółki jawnej, zaś Spółka nie prowadziła już żadnej działalności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W pierwszej kolejności należy dokonać omówienia przyczyn zmiany spornej decyzji z zaznaczeniem, że owa zmiana nie wpływa w żaden sposób na merytoryczną zasadność odwołania.

Organ rentowy w zaskarżonej decyzji określił, że M. K. jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej u płatnika składek D. (...), K. - Spółka Jawna, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresie od 1 stycznia 2018 r.

ZUS w spornej decyzji określając tytuł podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym przytoczył w całości dosłowne brzmienie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który jako osobę prowadzącą działalność gospodarczą definiuje także wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz

wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej. Wskazanie przez ustawodawcę przypadków, w których określone kategorie osób uważa się za osoby prowadzące działalność gospodarczą nie oznacza możliwości przypisywania konkretnym ubezpieczonym wszystkich tych statusów, w szczególności, gdy ubezpieczony ich nie posiada. Decyzja administracyjna jest aktem indywidualnego stosowania prawa i w zakresie ustalania tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym nie powinna ograniczać się jedynie do wskazania samego faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym, ale także powinna wskazywać konkretny tytuł ubezpieczenia, z którego to podleganie wynika. Nie jest dopuszczalne wskazywanie w decyzji wszystkich potencjalnych tytułów bowiem decyzja nie może mieć charakteru hipotetycznego. Oczywiście ubezpieczony może legitymować się tytułem do ubezpieczeń zarówno z jednego, jak i kilku lub nawet wszystkich przypadków wymienionych w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jednakże bezspornym pozostawało w niniejszej sprawie, że skarżąca podlegała, w ocenie ZUS, ubezpieczeniom z uwagi na pozostawanie wspólnikiem spółki jawnej, nie zaś wspólnikiem pozostałych wymienionych jednostek.

Nadto bezspornym jest, że Spółka (...) jest spółką jawną, a jej właściwa nazwa wynikająca wprost z zapisów w KRS to D. (...), K. - spółka jawna w likwidacji w Ż., a nie D. (...), K. - Spółka Jawna, jak określił to w spornej decyzji organ rentowy.

Tym samym pozostawienie zaskarżonej decyzji w obrocie prawnym w niezmienionej formie skutkowałoby trudnościami interpretacyjnymi dotyczącymi ustalenia z jakiego tytułu odwołująca podlega ubezpieczeniom społecznym.

Z uwagi na powyższe Sąd, stosownie do art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił sporną decyzję we wskazanym zakresie.

Przechodząc do rozważań merytorycznych należy podkreślić, że stan faktyczny nie był sporny między stronami, zaś istota sporu sprowadza się do rozstrzygnięcia kwestii prawnej - czy wnioskodawczyni podlega ubezpieczeniom społecznym w związku z posiadaniem statusu wspólnika spółki jawnej, czy też niezbędne jest jeszcze prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przez spółkę.

Wstępnie należy przypomnieć, że dla włączenia danej osoby do ubezpieczenia społecznego niezbędna jest przynależność do określonej w ustawie systemowej grupy podmiotów podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (zob. wyrok SN z 3.03.2020 r., II UK 295/18, OSNP 2021, nr 4, poz. 43, a także wcześniejsze wyroki SN: z 17.03.2016 r., III UK 83/15, LEX nr 2026236; z 6.08.2013 r., II UK 11/13, LEX nr 1460954; z 19.02.2008 r., II UK 122/07, LEX nr 448905).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 423 ze zm. – dalej także ustawa systemowa) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność.

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 w/w ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się m. in. wspólników spółki jawnej.

Pojęcie "prowadzenia działalności pozarolniczej" nie zostało zdefiniowane w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej. Treść normatywną powołanego przepisu uzupełnia art. 8 ust. 6 tej ustawy, w którym określono podmioty i wymieniono warunki, na których podmioty te podlegają ubezpieczeniom społecznym. Są to:

1) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych;

2) twórcy i artyści;

3) osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu,

a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,

b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;

4) wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej;

5) osoby prowadzące niepubliczną szkołę, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty.

Odnośnie do samej pozarolniczej działalności jako - wspólnego dla wszystkich podmiotów wymienionych w art. 8 ust. 6 ustawy systemowej - tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym trzeba zauważyć, że legalna definicja pojęcia działalności gospodarczej została zawarta w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2168 z późn. zm.). Ten przepis miał też zastosowanie do stanu faktycznego poddanego ocenie w rozpoznawanej sprawie. Pod pojęciem działalności gospodarczej rozumiano zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. W obecnym stanie prawnym definicję działalności gospodarczej zawiera art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r. poz. 646 ze zm.). Zgodnie z tym ostatnim przepisem, działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. W obu definicjach nacisk położony jest na zorganizowany i zarobkowy charakter, ciągłość i profesjonalizm.

Z powyższego wynika, że ustawa systemowa nawiązuje do definicji działalności gospodarczej tylko w art. 8 ust. 6 pkt 1, a w pozostałych punktach tego przepisu odnosi się do osób prowadzących działalność w różnych formach organizacyjno-prawnych, z których nie wszystkie wykonują działalność gospodarczą sensu stricto. Także nie wszyscy przedsiębiorcy są podmiotami ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej, gdyż ubezpieczeniem społecznym objęte są wyłącznie osoby fizyczne, co wyłącza osoby prawne i jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonujące we własnym imieniu działalność gospodarczą. O objęciu ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi wspólników spółek osobowych: spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej tworzonych na podstawie Kodeksu spółek handlowych - oraz wspólników jednej tylko ze spółek kapitałowych, tj. jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, o których stanowi art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej, decyduje zatem prowadzenie przez nich działalności pozarolniczej, której zakres pojęciowy nie pokrywa się ściśle z powyższymi definicjami działalności gospodarczej.

(szeroko o powyższym – uzasadnienie wyroku SN z 3.03.2020 r., II UK 295/18. Tezy wskazanego wyroku jasno wskazują, że wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega ubezpieczeniom społecznym, choćby spółka nie prowadziła działalności gospodarczej (art. 8 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.), a z treści art. 8 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 u.s.u.s. wynika, że dla potrzeb podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym wspólnik spółki komandytowej uważany jest za osobę prowadzącą działalność pozarolniczą. Pozostawanie wspólnikiem takiej spółki stanowi zatem prowadzenie pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.)

W orzecnictwie sądów administracyjnych przyjmuje się, że wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością objęty jest obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej, bowiem obowiązek ubezpieczenia wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, nie zaś z prowadzeniem działalności

gospodarczej, czy też faktycznym działaniem w imieniu spółki. O ile podleganie ubezpieczeniom społecznym osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wiąże się nierozdzielnie z faktycznym jej prowadzeniem, to posiadanie statusu wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, już od momentu wpisu do KRS, rodzi obowiązek ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Natomiast okoliczność, że osoba taka nie uzyskiwała żadnych przychodów w związku z byciem wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, może zostać wzięta pod uwagę przez właściwy organ jedynie w postępowaniu dotyczącym naliczenia i pobrania składek. Podleganie obowiązkowi ubezpieczenia jest bowiem odrębną kwestią od tego, czy dana osoba z tego tytułu jest obowiązana opłacać składkę na owe ubezpieczenia (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 11 stycznia 2019 r., (...); LEX nr 2608385; z dnia 11 grudnia 2018 r., (...))16; LEX nr 26050680; z dnia 1 kwietnia 2014 r., (...) 263/13, LEX nr 1575469 oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 29 lutego 2016 r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 2043939 i z dnia 29 lutego 2016 r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 2043939).

Taki też pogląd wyrażany jest w stosunku do wspólników spółek osobowych (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 19 kwietnia 2017 r., (...) SA/Wa (...); LEX nr 2301490; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 lipca 2016 r., III AUa 425/16; LEX nr 2123029).

W odniesieniu do wymienionych w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej spółek osobowych, Sądu Najwyższy w wyroku z dnia 13 września 2010 r., II UK 82/10 (OSNP 2012 nr 1 - 2, poz. 21) stwierdził, że obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym podlega każda osoba fizyczna będąca wspólnikiem spółki komandytowej zawiązanej w celu prowadzenia działalności gospodarczej i prowadzącej taką działalność (art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 i w związku z art. 13 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy zauważył, że o ile do dnia 31 grudnia 2002 r. wspólnicy spółek osobowych traktowani byli dla potrzeb podlegania ubezpieczeniom społecznym, jak osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, to od dnia 1 stycznia 2003 r. nie mogą już być tak traktowani, ponieważ z tego kręgu zostali wyłączeni przez wyraźne uznanie ich za osoby prowadzące pozarolniczą działalność (art. 8 ust. 6 pkt 4), ale niebędące osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Pozostaje to w ścisłym związku z uregulowaniami Kodeksu spółek handlowych, zgodnie z którymi spółką komandytową jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona (art. 102), spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana (art. 8 § 1) i prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą (art. 8 § 2).

Z treści art. 8 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej wynika, że dla potrzeb podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym wspólnik spółki komandytowej uważany jest za osobę prowadzącą działalność pozarolniczą. Pozostawanie wspólnikiem takiej spółki stanowi zatem prowadzenie pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy. W rezultacie, skoro zgodnie z art. 102 k.s.h. spółką komandytową jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie pod własną firmą przedsiębiorstwa (zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonego do prowadzenia działalności gospodarczej - art. 55(1) k.c.), to obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlega każdy będący osobą fizyczną wspólnik spółki komandytowej zawiązanej w celu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej i prowadzącej taką działalność. Z tego względu wykonywanie pozarolniczej działalności, o którym stanowi art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, to nic innego jak posiadanie statusu wspólnika spółki komandytowej prowadzącej działalność gospodarczą. Podleganie przez wspólnika takiej spółki obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności pozarolniczej do dnia zaprzestania jej wykonywania należy zatem odnosić do okresu posiadania statusu wspólnika w spółce prowadzącej (wykonującej) działalność gospodarczą, a nie do faktycznego uczestniczenia w działalności przedsiębiorstwa. W rezultacie status komandytariusza wyznaczony treścią stosunku prawnego danej spółki komandytowej (art. 120 i następane k.s.h.) nie ma znaczenia dla powstania obowiązku ubezpieczeniowego, gdyż podleganie temu obowiązkowi nie zależy od stosunków zachodzących pomiędzy wspólnikami takiej spółki, ale wyłącznie od pozostawania jej wspólnikami. Prowadzenie pozarolniczej działalności między innymi przez

pozostawanie wspólnikiem spółki komandytowej wywołuje skutek w postaci podlegania ubezpieczeniom społecznym. Skutek ten powstaje z mocy prawa i trwa przez cały czas istnienia przesłanek określonych w art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, niezależnie od woli wspólników i ukształtowania przez nich stosunków wewnętrznych spółki.”

Przedstawiony wyżej kierunek wykładni, który w pełni dotyczy również wspólników spółki jawnej, jak w niniejszej sprawie, znajduje potwierdzenie w zmienionej z dniem 20 września 2008 r. treści art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, zgodnie z którym obowiązki ubezpieczeniowe nie podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym wspólnicy spółki komandytowej) w okresie, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Podstawę takiego zawieszenia stanowi art. 14a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w myśl którego wykonywanie działalności gospodarczej może zawiesić przedsiębiorca. (...) spółki komandytowej nie są przedsiębiorcami, a więc zawiesić działalność gospodarczą może jedynie spółka. Zawieszenie działalności przez spółkę wywołuje jednakże skutek także wobec wszystkich jej wspólników w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym. W okresie zawieszenia działalności przez spółkę jej wspólników nie można bowiem uznać za osoby prowadzące pozarolniczą działalność przez pozostawanie wspólnikami spółki prowadzącej (wykonującej) działalność gospodarczą.

W przypadku osób przystępujących do już istniejących spółek osobowych, orzecznictwo Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że komandytariusz przystępujący w formie aktu notarialnego do zarejestrowanej spółki komandytowej, która prowadzi działalność pozarolniczą, podlega od dnia tego przystąpienia (a nie od dnia jego zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym) obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej przez spółkę działalności pozarolniczej, chyba że podlega już innemu obligatoryjnemu tytułowi ubezpieczeń społecznych (art. 8 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem data podpisania aktu notarialnego o przystąpieniu do spółki komandytowej jest terminem, od którego należy opłacać obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia 2013 r., II UK 227/12; OSNP 2014 Nr 7, poz. 103; z dnia 7 stycznia 2013 r., II UK 144/12; LEX nr 1281321; z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 121/12, OSNP 2013 nr 23 - 24, poz. 281; z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 119/12, LEX nr 1619631; z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 121/12, OSNP 2013 nr 23 - 24, poz. 281; z dnia 23 października 2012 r., II UK 75/12, LEX nr 1619682; z dnia 7 marca 2012 r., II UK 18/12, OSNP 2013 nr 5 - 6, poz. 60).

W odniesieniu do wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością już w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 r., II UK 271/10 (LEX nr 817528) wyrażono pogląd, że obowiązek ubezpieczenia tegoż wspólnika powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, a nie z prowadzeniem działalności gospodarczej. W uzasadnieniu tego stanowiska wyjaśniono, że na tle art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy stwierdzić, iż pojęcie "prowadzenie działalności pozarolniczej" jest pojęciem szerszym od działalności gospodarczej określonej w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Do pojęcia działalności gospodarczej w powyższym (wąskim) rozumieniu ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych odwołuje się tylko w art. 8 ust. 6 pkt 1, a w pozostałych punktach tego przepisu wymienia osoby nieprowadzące działalności gospodarczej w ścisłym znaczeniu tego pojęcia. Właśnie w kręgu tych osób znajduje się wymieniony w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który jest objęty obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej. Analogicznie Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyrokach z dnia 11 września 2013 r., II UK 36/13 (LEX nr 1391783); z dnia 3 sierpnia 2011 r., I UK 8/11 (OSNP 2012 nr 17-18, poz. 225); z dnia 9 czerwca 2010 r., II UK 33/10 (LEX nr 598436) i z dnia 12 lipca 2017 r., II UK 295/16 (LEX nr 2347776), stwierdzając, że jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu określonego w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej. Z treści tego przepisu wynika, że samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej.

Jak wynika wprost z powyższego ustawodawca w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym jednakowo traktuje zarówno wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i wspólników spółki jawnej,

komandytowej lub partnerskiej. A zatem wszystkie orzeczenia dotyczące, którejkolwiek z tych osób znajdują też zastosowanie do pozostałych kategorii, w tym do spółki jawnej.

Reasumując należy stwierdzić, że niewątpliwie kwestia wpływu faktycznego prowadzenia przez spółkę działalności gospodarczej na podleganie ubezpieczeniom społecznym przez jej wspólników budziła kontrowersje w orzecznictwie. Ostatecznie jednak ukształtował się pogląd jak powyżej, że wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (a tym samym także wspólnik spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej) podlega ubezpieczeniom społecznym nawet wówczas, gdy spółka nie prowadzi działalności gospodarczej. Sam fakt pozostawania wspólnikiem należy traktować jako prowadzenie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej. Wykonywanie tej działalności polega więc nie na prowadzeniu działalności przez spółkę, ale jedynie na posiadaniu statusu wspólnika. Transponując to na brzmienie art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, wedle którego osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, wspólnicy spółek wymienionych w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia nabycia statusu wspólnika do dnia utraty tego statusu. Tak długo jak ten status istnieje tak długo wspólnik podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2020 r. II UK 295/18; także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2012 r. II UK 121/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12 marca 2019 r. III AUa 2348/18; także wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2019 r. (...)).

Na takim stanowisku stanął również Sąd Najwyższy w jednym z najnowszych wyroków dotyczących spornej materii tj. w wyroku z dnia 10.06.2021 r., ((...) 42/21, LEX nr 3302380) stwierdzając, że jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu określonego w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej. Z treści tego przepisu wynika, że samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej. W tym stanie prawnym irrelevantna jest okoliczność, czy spółka, której dominującym (95 do 5) wspólnikiem jest skarżący, prowadziła działalność gospodarczą.

Na koniec należy zauważyć, iż z dniem 18 września 2021 roku przepis art. 13 ustawy został zmieniony poprzez zmianę treści zarówno pkt 4, jak i poprzez dodanie do niego punktów 4a i 4b (ustawa zmieniająca z dnia 24 czerwca 2021 r. ; Dz.U.2021.1621)

Do powyższej zmiany przepis ten stanowił (art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), że osoba prowadząca pozarolniczą działalność podlega ubezpieczeniom w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162).

Od 18 września 2021 roku art. 13 ust. 4, 4a i 4b uzyskał brzmienie:

obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach:

4) osoby prowadzące pozarolniczą działalność, z wyłączeniem osób, o których mowa w pkt 4a i 4b - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców;

4a) wspólnicy jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością - od dnia wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego albo od dnia nabycia udziałów w spółce do dnia wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego albo zbycia wszystkich udziałów w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców;

4b) wspólnicy spółki jawnej, partnerskiej lub komandytowej - od dnia wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego albo od dnia nabycia ogółu praw i obowiązków w spółce do dnia wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego albo zbycia ogółu praw i obowiązków w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Jak wynika wprost z uzasadnienia do projektu o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw ((...) nr (...) W., z dnia 11 maja 2021 r) projektodawca stanął na stanowisku, że „w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą samodzielnie, ustalenie momentu rozpoczęcia działalności nie stwarza problemu, jednakże ustalenie momentu objęcia ubezpieczeniami wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej stwarza trudności. Wątpliwości wynikają z rozbieżności dat pomiędzy byciem wspólnikiem a rozpoczęciem działalności gospodarczej. ***Konsekwencją tego jest próba***

unikania przez niektórych wspólników opłacania składek na ubezpieczenia społeczne”.

Dalej podkreślono, że „propozycja zmiany jest zgodna z linią orzecniczą Sądu Najwyższego oraz z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 25 września 2014 r., sygn. akt SK 4/12)”

W ocenie Sądu Okręgowego, jak wynika wprost z powyższego, wskazana zmiana, która weszła w życie 18 września 2021 roku, nie miała na celu zmiany obowiązujących przepisów, których treść dla ustawodawcy była jasna, a jedynie ich doprecyzowania, gdyż – ze względu na dotychczasowy zapis – powodowała wątpliwości interpretacyjne. Celem tej zmiany stało się jednoznaczne doprecyzowanie przepisu tak, żeby zakończyć próby unikania przez niektórych wspólników opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że fakt nie prowadzenia przez spółkę działalności gospodarczej był bez znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie.

Należy dodatkowo zauważyć, że skarżąca nie utraciła statusu wspólnika spółki pomimo dokonanej przez wspólników wypowiedzenia umowy spółki i nadal go posiadała po dniu 1 stycznia 2018 roku przez cały okres sporny.

Zgodnie z art. 58 § 1 pkt 5 k.s.h. wypowiedzenie umowy spółki przez wspólnika powoduje rozwiązanie spółki. Na mocy art. 67 § 1 k.s.h. należy wówczas przeprowadzić likwidację spółki, o ile wspólnicy nie ustalą innego sposobu zakończenia działalności spółki.

Powyższe oznacza, że wypowiedzenie umowy spółki przez wspólnika nie powoduje automatycznie utraty bytu prawnego przez spółkę, a jedynie rozpoczęcie procedury jej likwidacji. Spółka w okresie likwidacji dalej istnieje w obrocie prawnym, z dodatkowym zapisem „w likwidacji”. Wspólnicy takiej spółki, także ci którzy wypowiedzieli umowę spółki, nadal są z mocy prawa wspólnikami likwidowanej spółki, także po upływie okresu wypowiedzenia, aż do jej wykreślenia z rejestru sądowego.

Pomimo upływu okresu wypowiedzenia wspólnik wypowiadający umowę spółki dalej posiada status wspólnika, co z kolei skutkuje dalszym trwaniem tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tego tytułu (tak: Andrzej Kidyba w Komentarz do Kodeksu spółek handlowych, Lex/el.2021). Status wspólnika będzie więc przysługiwał wspólnikom aż do rozwiązania spółki co nastąpi dopiero w chwili wykreślenia jej rejestru sądowego (art. 84 § 2 k.s.h.). Dopiero wówczas spółka utraci byt prawny i w konsekwencji odwołujący (wraz z pozostałymi wspólnikami) utraci status jej wspólnika i jednocześnie tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym. Dopóki to nie nastąpi skarżąca, jako wspólnik D. (...), K. - spółka jawna w likwidacji w Ż., podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu.

Bezspornym jest między stronami, iż w 2018 roku i do momentu zamknięcia rozprawy Spółka nie zakończyła procesu likwidacji, nie została wykreślona z rejestru. Nadto, jak wynika wprost z powyższych rozważań - pozostawanie wspólnikiem spółki jawnej samo w sobie stanowi prowadzenie pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy.

Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż M. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu jako wspólnik D. (...), K. - spółka jawna w likwidacji w Ż. od dnia 1 stycznia 2018 r. i stosownie do art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający nie obciążanie odwołującego kosztami postępowania mimo przegrania sprawy co do zasady, gdyż sprawa niniejsza ma charakter wyjątkowy. Problem prawny, nad którym pochyliły się strony i Sąd w przedmiotowej sprawie, wzbudzał wiele kontrowersji i był niejednolicie rozstrzygany w orzecznictwie sądów powszechnych - także apelacyjnych. Taka sytuacja utrudnia stronie w znacznym stopniu ocenę zasadności wnoszonego odwołania i niewątpliwie powoduje przekonanie, że to sąd winien wypowiedzieć się na tak zawyły problem. Ponadto wadliwie sformułowana decyzja, poprzez objęcie jej zakresem także nieistniejącego w rzeczywistości uczestnictwa w innych spółkach, niejako wymuszała wniesienie odwołania, chociażby w celu wyjaśnienia swojej sytuacji prawnej, zakresu podlegania ubezpieczeniom i określenia tytułu z jakiego to podleganie występuje.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni przez PI